

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗๔ (๙) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕ และมาตรา ๘๕ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การช่วยเหลือประชาชน” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับ ความเดือดร้อน หรือไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการดำรงชีพ โดยอาจให้เป็นสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงิน หรือการจัดบริการสาธารณะเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในระดับเขตพื้นที่หรือท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“บุคลากร” หมายความว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประชาชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

“สาธารณภัย” หมายความว่า สาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และให้หมายรวมถึงการช่วยเหลือเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ไร้ที่พึ่ง ด้วย

“โรคติดต่อ” หมายความว่า โรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

“โรคติดต่ออันตราย” หมายความว่า โรคติดต่ออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

“โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง” หมายความว่า โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวังตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

“โรคระบาด” หมายความว่า โรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ และโรคระบาดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

“ยา” หมายความว่า ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑ หลักการช่วยเหลือประชาชน

ข้อ ๕ การช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบนี้ จะต้องดำเนินการในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลัง และความจำเป็นเหมาะสม

ข้อ ๖ ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ของตน และต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยฉับพลันทันที ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถให้ความช่วยเหลือได้ภายในขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณา

ในกรณีการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการให้ความช่วยเหลือเพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดภัย การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อต้องเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบก่อน

ข้อ ๗ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดสาธารณภัยตามข้อ ๖ ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือ

ในกรณีการช่วยเหลือตามวรรคหนึ่งไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือผู้ประสบภัยเพิ่มเติมให้เสนอคณะกรรมการพิจารณา ทั้งนี้ ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือประชาชนนอกเหนือจากหลักเกณฑ์
การช่วยเหลือตามระเบียบนี้ ให้ขอความเห็นชอบจากปลัดกระทรวงมหาดไทย ก่อนให้การช่วยเหลือ

หมวด ๒
คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน

ข้อ ๘ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน คณะหนึ่ง
เรียกว่า “คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

(๑) กรณีกิจการการบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย

(ก) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นประธานกรรมการ
หรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ได้รับมอบหมาย
จากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	
(ข) ท้องถิ่นจังหวัด	เป็นกรรมการ
(ค) ผู้แทนส่วนราชการที่ได้รับมอบหมาย	เป็นกรรมการ
จากผู้ว่าราชการจังหวัดจำนวนไม่เกิน ๒ คน	
(ง) ผู้แทนประชาคม ที่นายกองค์การ	เป็นกรรมการ
บริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวนไม่เกิน ๓ คน	
(จ) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นกรรมการและเลขานุการ
(ฉ) หัวหน้าหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	เป็นกรรมการและ
ที่ได้รับมอบหมายจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	ผู้ช่วยเลขานุการ
จำนวนไม่เกิน ๒ คน	

(๒) กรณีเทศบาล ประกอบด้วย

(ก) นายกเทศมนตรี หรือรองนายกเทศมนตรี	เป็นประธานกรรมการ
ที่ได้รับมอบหมายจากนายกเทศมนตรี	
(ข) ข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด	เป็นกรรมการ
ที่ท้องถิ่นจังหวัดมอบหมาย	
(ค) ผู้แทนส่วนราชการ ที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ	เป็นกรรมการ
จำนวนไม่เกิน ๒ คน	
(ง) ผู้แทนประชาคม ที่นายกเทศมนตรีคัดเลือก	เป็นกรรมการ
จำนวนไม่เกิน ๓ คน	

(จ) ปลัดเทศบาล	เป็นกรรมการ
และเลขานุการ
(ฉ) หัวหน้าหน่วยงานของเทศบาล ที่ได้รับมอบหมาย
จากนายกเทศมนตรี จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
(๓) กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย	
(ก) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	เป็นประธานกรรมการ
(ข) ข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
ที่ท้องถิ่นจังหวัดมอบหมาย	เป็นกรรมการ
(ค) ผู้แทนส่วนราชการที่ได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ
จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ
(ง) ผู้แทนประชาคม ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือก
จำนวนไม่เกิน ๓ คน	เป็นกรรมการ
(จ) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	เป็นกรรมการ
และเลขานุการ
(ฉ) หัวหน้าหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย
จำนวนไม่เกิน ๒ คน	เป็นกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่
ดังนี้

(๑) ให้นำรายชื่อของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนที่สำรวจโดยหน่วยงานของรัฐ
และรายชื่อประชาชนที่ยื่นลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามข้อ ๑๒
มาใช้ในการพิจารณาช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบนี้

(๒) ปิดประกาศรายชื่อประชาชนตาม (๑) ที่จะได้รับความช่วยเหลือ ณ สำนักงานองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการหมู่บ้าน ชุมชนให้ทราบ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๓) รายงานผลการพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
ต่อไป

(๔) ควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นธรรม

(๕) การปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ การประชุมคณะกรรมการตามข้อ ๗ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมลงคะแนนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๓

การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านสาธารณสุข

ข้อ ๑๑ การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือที่จำเป็นอย่างยิ่งโดยฉับพลันในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันที ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

กรณีสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความเสียหาย หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมจะไม่คุ้มค่า และการก่อสร้างใหม่จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ให้เสนอคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการใช้จ่ายงบประมาณโดยให้คำนึงถึงสถานะทางการคลัง

หมวด ๔

การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้อ ๑๒ การให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกจากกรณีการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศให้ประชาชนที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือ ยื่นลงทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๙

หมวด ๕

การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

ข้อ ๑๓ เมื่อเกิดโรคติดต่อ โรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาด หรือมีเหตุสงสัยว่าได้เกิดโรคดังกล่าวในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นดำเนินการหรือสนับสนุนให้มีการป้องกัน การควบคุม การแพร่ และการระงับการระบาดของโรคนั้น หรือสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับผู้ที่มีภาวะเสี่ยง รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ การช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายและแผนการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ

ของรายจ่าย ทั้งนี้ ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องตั้งงบประมาณดังกล่าวไว้ในคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายจ่ายด้วย

ข้อ ๑๘ กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายจากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยโครงการ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ ๑๙ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เป็นสถานที่กลาง เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการบริหารงานของสถานที่กลางดังกล่าวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการที่เป็นที่ตั้งของสถานที่กลางดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๒๐ กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้จ่ายงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือตามข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ ไประยะหนึ่งแล้วและคาดการณ์ได้ว่า หากจะใช้งบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไปอาจส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินการคลังในการบริหารหรือการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป

ข้อ ๒๑ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามโครงการช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน โดยให้ติดประกาศ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ทำการหมู่บ้านและชุมชน

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๒ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้ช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย หรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นรายจ่ายที่จ่ายได้ตามระเบียบนี้

ข้อ ๒๓ สำหรับการเบิกค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของหนังสือกระทรวงมหาดไทย หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องก่อนวันที่ระเบียบนี้ ใช้บังคับและยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามหลักเกณฑ์นั้นจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก อนุพจนธ์ เผ่าจินดา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย